

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 3. Vtrum Angeli peccantes fuerint expectati ad pœnitentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

bar, & quosum aliqui se illi adiungebant, alij resisterant; vnico momento temporis fuisse peccatam. Neque est verisimile Angelos, supra diximus, ceciderunt aliquot ex singulis ordinibus, & itaque tam differentes, & inaequales naturae viribus, & gratia donis, victos fuisse omnes simul & eodem instanti. Sed potius alij citius, alij tardius ad consensum pertractauerunt.

SECTIO III.

Primum Angeli peccantes fuerint expectari ad penitentiam?

28. Penitentia duo requirit.

Suppono primò expectationem ad penitentiam duo includere. Nimirum mòtam aliquam necessariam ad respiscendum post peccatum commissum: neque enim potest quis respiscere eodem instanti quo peccatum committit: cum peccatum neque a simul esse, & non esse: simul acceptari, & efficaciter reici. Et deinde Oblationem auxiliorum necessarium ad penitendum. Inuoluntate enim & inepte expectaretur penitentia ab eo qui peccare non posset. Nullus autem penitere potest sine auxiliis ad penitendum necessariis.

Angeli non erant illius incapaces.

Supponò secundò voluntatem Angelorum non esse inflexibilem & incapacem respiscendi, vt offendimus disput. sect. 3. Itaque Angeli peccantes potuerunt agere penitentiam, dummodò Deus instans aliquod vel tempus post peccatum illis concesserit ad respiscendum, & gratia auxilia ad salutarem penitentiam necessaria illis obtulerit. Quæstio igitur est, an Deus cum Angelis peccantibus ita se offerret?

29. Penitentia qui peccat expectatio ad penit.

Affirmant Scot. in 2. distinct. 6. quæst. 2. art. 2. §. Al. quartum dico: Gabriel ibidem quæst. vnica artic. 2. Salmeron disp. 3. in 2. dist. Petri, idemque probatur Censet Loxan. Petr. 2. v. 4. quibus fauet Cyril. Hierosol. Catechet. 2. cum ait: Nescitis quantum Deus condonarit Angelis. Nam & illis indoles. Ratio præcipua est: quia id magis amplificat Dei misericordiam, totaque magis occasionem murmurandi de Dei providentia. Quare si nihil obstat, ita potius de Deo sentiendum est. Non obstat autem id quod præcipue obijcitur ex 2. Petr. 2. Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed videntibus in ferni detentis, &c. Et Iudæ 6. Angelos, qui non seruauerunt suum Principatum et dignitatem, virtutibus æternis sub caligine referunt. Quia licet verba ista nullam contineant restrictionem: potest tamen facile subintelligi ex alijs locis similibus. Nam eodem modo dicitur 2. Petr. 2. vers. 5. Quod Deus non pepercit originali peccanti ante diluuium, & So-

domam damnarit. Quod non est verum nisi de peccato aliquando expectato ad penitentiam. Et Iob. 9. vers. 28. sic ait: Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti. Et tamen non est verum, Deum non expectare sæpe homines ad penitentiam post delictum. Non item obicit quod nullus Angelorum sit conuersus & Deo reconciliatus, iuxta communissimam sententiam Patrum: Nam id contingere potuit ex pura damnationum malitia, iuxta illud Chrysost. hom. de penitente. Humanum est peccare, diabolicum perseverare. Vbi Chrysostom. intelligit perseverare ex malitia & libertate: non autem ex impotentia penitendi. Alfoqui non bene id obijceret ad probationem hominum obstinatorum.

Chrysost. in uera editione Tom. 1. p. 94. in fine: Non tam esse graue, si post lapsum resurrexerit, & peccata sua dimiserit.

Contraria tamen sententia tenenda est. Primò, quia est conformior Scripturæ verbis suprarelatis ex 2. Petr. 2. vers. 4. & Iudæ 6. quæ sine vlla restrictione proferuntur, neque licet illam tenere addere, aut subintelligere sine graui fundamento. Præsertim cum verba illa intelligantur communissimè à Patribus fuisse dicta ad significandam specialem Dei seueritatem erga Angelos præ hominibus. Non fuisse autem specialis, si Deus illos ad penitentiam expectasset, & non penitentem solummodò damnasset. Neque potuissent sancti Patres inferre ex illis locis Scripturæ, nullum Angelorum qui peccauerunt, fuisse Deo reconciliatum, si liceret restrictionem illam subintelligere, quod scilicet Deus Angelis peccantibus non pepercit, si non egerunt penitentiam, ad quam illos aliquandiu expectauit: id est, non pepercit Angelis iis quos non penituit. Aliunde enim non habuerunt Patres nullum eorum consensisse Deo vocanti ad penitentiam: & nos est per se credibile nullum de tante multitudine consentire voluisse. Neque par est ratio de alijs Scripturæ locis suprarelatis ad asserendum contrariæ sententiæ. Nam sufficiens fundamentum subintelligendi in illis restrictionem, habetur aliunde certissimè ex Scriptura, quæ docet homines expectari & vocari ad penitentiam: Christumque pro ipsorum peccatis mortuum esse, vt illis penitentiam & veniam impetraret. At de Angelis nihil tale dicitur in sacris literis. Deinde Scriptura non addit locis illis sententiam damnationis quæsi immediatè sequentem peccatum, si non in executione, saltem in irremediabili destinatione: sicuti facit 2. Petr. 2. v. 4. Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus in ferni detentis, &c.

30. Alii dicunt se negant, & contemnantur.

Probatur secundò auctoritate Patrum, quorum hanc esse sententiam vniuersim constat his tribus argumentis. Primò, quia omnes ita loquuntur de puritate sanctorum Angelorum, vt supponant nullum eorum peccasse vnquam, ne quidem venialiter, vt rectè affirmat Suar. lib. 8. cap. 1. nu. 13. Quare nullus sanctorum Angelorum

31. Idem probatur ex Patribus.

per penitentiam restitutus est, & beatitudinem adeptus. Secundò, quia nullus eorum affirmat illum Angelorum peccantium fuisse per penitentiam restitutum. Nullus enim qui hoc dicit, profertur à Salmerone, & Lorino supra citatis, qui exactissime eorum testimonia congerunt. Nam quod afferunt ex Cyrillo Hierosol., interpretandum est de condonatione & indulgentia per praeuentionem: eo sensu quo Christus dicitur demisisse beatam Virginem per praedictionem à peccato originali, impediendo efficaciter ne in illud laberetur. Tum quia hoc indicant eius uerba immediate post sequentia, Quandoquidem ipse tantum unus est, qui peccare non possit. Tuta etiam quia alioqui locus ille Cyrilli probaret etiam nunc sanctos Angelos peccare, & egere penitentia.

Tertiò, quia sancti Patres expressè affirmant Deum non dedisse Angelis spem ueniam, & locum salutaris penitentiae. Ita Damascen. lib. 2. de Fide, cap. 2. Fulgent. de Fide ad Petra, cap. 3. Augustin. uel alius apud ipsum auctor libri primi de mirabilibus sacre Scripturae cap. 2. Gregor. lib. 2. Moral. cap. 3. aliàs 4. Enlib. 4. cap. 9. & 10. Prosper lib. de uita contemplat. cap. 3. Bernard. serm. 22. in Cant. Gregor. Nyssen. ant Nemes. lib. 1. Philosophiae cap. 3. Aiuu etiam sancti Patres communi consensu, redemptionem à peccato esse beneficium proprium hominum: Et Christum non pro Angelis, sed pro hominibus mortuorum esse, ac Deum benignus cum hominibus, quam cum Angelis egisse. Si autem Angeli fuissent uocati ad penitentiam & remissionem peccatorum, fuissent uocati per Christi merita ipsius morte consummata. Nam sine sanguinis ipsius effusione non fit remissio; Hebr. 9. Et alioqui Deus benignus cum illis egisset, quam cum hominibus; si pro eorum peccatis non exegisset rigorosam satisfactionem, qua Christi morte solum exhibetur.

32. Probatur tertiò ratione: quia si Angeli fuissent ad penitentiam uocati & expectati: omnino aliqui (supra scilicet uoluntatis eorum flexibilitate naturali) respuissent. Est enim improbabile Luciferum tam multos suis falsis & de se infernis persuasionibus, è statu gratiae in peccatum traxisse: & Michaëlem, aliosque sanctos Angelos, suis ueris ac solidis hortationibus neminem de peccati statu ad gratiam reuocare potuisse: atque ad conuersionem suppeditata fuisse profus in omnibus inefficacia, ita ut nulli è tanta multitudinis profuerint.

33. Neque dicas breuitatem spatij ad penitentiam illis concessi causam huius rei fuisse. Nam si Deus serio ad penitentiam illos uocasset: non adeò breue spatium concessisset, ut intra illud non possent facile uocanti obtemperare. Minus etiam probabile puto id quod ait Suar. lib. 8. cap. 1. num. 21. & 23. Deum quidem aliquandiu

expectasse Angelos peccantes ad penitentiam, & uocasse auxiliis communibus & ordinarijs: sed quae in omnibus fuerunt irrita, propterea quod ipsi per priuam satisfactionem malam, quam habuerunt, obdurauerunt seipfos & excecauerunt ad eum modum. Quo prauis homines per multiplicationem peccatorum excecantur & obdurantur, ita ut moraliter illis impossibile ac difficilissimum sit soluerti per auxilia communia. Minus, inquam, probabile est omnes & singulos Angelos peccantes ita se obfirmasse in mala electione, ut nullus omnino respicere uoluisset: cum non ita se obfirmauerint in prima bona electione, per quam gratiam sanctificantem erant adepti, ut non ab ea plurimum facile turpiterque defecerint.

34. Neque obest Chrysost. ultimo loco citatus ad aduersarijs. Nam intelligendus est de perseverantia, non habituali solum in peccato iam commisso, & nondum remisso, sed de actuali, id est, de peccandi continuatione. Peccant enim perpetuo de ratione mala uoluntate, cuius libertatem ad peccandum non ademit reprobatio & damnatio. Illosque imitantur qui tota uita continuò peccata peccatis addunt. Ad aequitatem uero diuinae prouidentiae, hac in parte, sufficit quod Angeli cum tanta cognitione, in gratitudine, & facilitate resistendi peccauerint. Maior enim cognitio, deliberatio, & malitia Angelorum, causa sufficiens & iusta esse potest, ut statim abijcerentur. Nam & unumquodque peccatum originale aeternae abiectione & poena dignum est: maxime uero respectu eorum, quibus lex à Deo lata circa talem poenam promulgata fuerit.

35. Porro quamuis Angeli statim post primum peccatum reprobati à Deo fuerint, non tamen illis caelo deiectione, & poenis tantis caelo alijs aeternis addicti fuerunt, quam tota uia bonorum & malorum Angelorum, si uia fuerit. Alioqui Lucifer, si statim deiectionis fuisset, non alios in caelo ad peccandum sollicitaret. Sed dumtaxat statim post uiam omnes ad inferos detrusi, sicut uel ualtem eò, uel ad supplicij locum praecipuum, destinati fuerunt, ut colligitur ex 2. Petri 2. uers. 4. Et Capanica uers. 6. Omnes tamen, statim post finem uiae, poenam damnationis essentialem pati ceperunt, eque ac homines quos statim post uiam morte finitam puniri per uiam damnationis, docet parabola uel historia uis Epulonum Luc. 16.

36. Supposito autem quod à Angelis se uel peccantibus non fuerit concessum spatium penitentiae, par sui uel simili boni post primum meritum bonum confirmarentur in gratia: tamen gloria nisi spatio uiae finito non fuit collata. Itera quod totum spatium potuerant deinceps pergere, tum boni Angeli in aeternis atque alijs actibus: tum mali contra, demereri magis ac

Damasc. Fulgent. Augull. Gregor. Prosper. Bernard. Nyssen.

32. Probatur ratione.

33. Occurrit obiectioni

Suar.

34. Solatur altera obiectione.

35. non fuerit uia, nisi uia.

36. Boni fuerunt statim confirmati in gratia post primum meritum.

magis. Neque enim confirmatio in gratia, vel derelictio, tollit merendi vel demerendi potestatem: ut quoad merendum patet in Apostolis confirmatis in gratia, & in Beata Virgine. Enimvero ad tantam gratiam & gloriam assequendam, quantum diximus habere sanctos Angelos disput. precedenti sectione & necessesse fuit non vno tantum actu, neque paucis esse merites, ut ibidem notauimus.

SECTIO IV.

De pena Demonum.

37. Nota primò, penam generatim esse malum aliquod propter culpam illatum. Quod malum duplex esse potest. Priuarium, id est, ablatio vel carentia alicuius boni: & positium, id est, illatio aut perceptio alicuius molesti aut tormenti. Prior vocatur pena damni: quæ absolute loquendo potest esse sine dolore & cognitione. Quo pacto censent aliqui infantes in Limbo non cognoscere neque dolere de amissione beatitudinis æternæ. Posterior vocatur pena sensus: & non est sine vitali actione patientis. Vtramque penam patiuntur demones multipliciter. Priuantur enim multis bonis, ut visione Dei & bonis omnibus supernaturalibus, conuersatione altera cum sanctis Angelis, habitatione cœlesti, naturali libertate mouendi se quod vellent, qua priuantur ij qui iam inferno velut carceri addicti sunt, & omnes tandem ad detrudentur, itaque facultate expedita multa cogitandi, volendi, & agendi, quæ sunt damnationis inferni, & tormentis cruciatibus acerbissimis non permittit. Quamuis enim omnes facultates naturales manserint in illis integræ: impediuntur tamen in operando. Patiuntur etiam multiple tormentum, ut grauissimum ignis cruciatum, reuocatum conscientie perpetuum, confusio nem æternam, subiectionem imperio Ecclésiæ in exercitiis, & imperio Angelorum sanctorum, etiam natura inferorum, quod propter superbiam agerrimè ferunt & valde iniuri.

38. Nota secundò, penam omnibus duo esse præcipua, in quibus essentialis pena damnationis consistit, & quæ perpetuo durant in inuariabiliter: cetera vero sunt accidentalia, & variari possunt. Primum est priuatio perpetua visionis & fruitionis Dei, sine spe recuperandi, & sine desertione totali auxiliorum gratiæ. Et hæc vocatur pena damni per antonomasiam: nullum enim maius damnatum patiuntur damnati, id est, nullo maiori bono priuantur. Secundum est tormentum

ignis, quod vocatur pena sensus. Non quod demones patiuntur ab igne dolorem sensibilem & corporalem, cuius sunt incapaces: quippe incorporei & pure spirituales: sed dolorem suendam spiritalem acerbissimum, de quo dicemus pauld post.

Nota tertio, licet absolute loquendo non sit de ratione pœnæ damni, ut cognoscatur & sentiatur, sicut pauld ante diximus: demones tamen sine dubio cognoscere, se priuatos esse Dei fruitione, deque eo dolere. Et hic dolor pertinet ad pœnam damni, velut accessorium ad principale, ex quo sequitur conaturaliter supposita cognitio, & tanquam vna & vitans illius damni perceptio & perceptio. Circa alteram vero pœnam, quæ dicitur sensus, est grauis difficultas, quomodo demones torquantur per ignem corporeum. Qualem esse ignem inferni suppono hæc certa & Communi Catholicorum sententia, fundata in Scriptura, & unanimi Sanctorum Patrum expositione, locis relatis à Suare lib. 8. cap. 12. & Vasq. disput. 243. licet omnino id de fide non sit.

Ratio difficultatis est, quia demones, cum sint puri spiritus, non possunt pati dolorem nisi pure spiritalem. Dolor autem spiritalis est, actus voluntatis male & molestè illam afficiens, qui præsupponit in intellectu cognitionem alicuius objecti tanquam disconuenientis. Itaque si demones patiuntur dolorem ab igne corporeo, necesse est apprehendant ignem illum tanquam sibi disconuenientem, & quidem pessimè afficientem, ut de illam acrem & vehementem dolorem concipiant. Difficile autem est intelligere & explicare, quomodo possint ignem apprehendere ut sibi tantopere disconuenientem, & præsertim simili quodam modo, quo anima corpori vitata illum apprehendit in combustionem proprii corporis & dissolutionem temperamenti ipsius, sibi conuenientem & necessarij ad informationem, ut demones inde dolorem similem, & proprium ignis concipiant.

Omissis variis aliorum sententiis, de quibus disputant subtilissime Authores supra citati: probabilius censeo torqueri demones per ignem, non solum veluti per carcerem cui alligantur, aut alligandi sunt aut velut per signum, in quantum tale ipsis perpetuo representans iram diuinam, & amissionem bonorum cœlestium, reliquamque suam insolentiam: sed etiam quia ad præsentiam, & determinationem obedientiam ignis, patiuntur dolorem spiritalem acerbissimum, & aliquatenus similem illi quem anima rationalis secundum voluntatem experitur ad vltiorem corporis.

Primò igitur, non nego Demones torqueri ab igne per alligationem, velut à carcere